

Palvelutasopäätös vuosille 2021-2024

Jokilaaksojen pelastuslaitoksen johtokunta 11.09.2020 § 41

Oheismateriaalit:

- Sisäministeriön ohje 18.12.2019 SMDno-2019-2337 alueen pelastustoimen palvelutasopäätöksistä
- Jokilaaksojen pelastustoimen palvelutasopäätös 2021 – 2024, Versio 0.9
- Palvelutasopäätös 2018-2020 kehittämissuunnitelman seuranta-asiakirja
- Kooste kuntien ennakkolausunnoista (lähetetään erikseen myöhemmin ennen kokousta)

Pelastuslain (379/2011) 24 § mukaan kunnat vastaavat pelastustoimesta yhteistoiminnassa pelastustoimen alueilla (alueen pelastustoimi) siten kuin pelastuslaissa säädetään. Pelastustoimen tehtävien hoitamista varten alueen pelastustoimella tulee olla pelastuslaitos.

Pelastuslain 27 § mukaan alueen pelastustoimi vastaa pelastustoimen palvelutasosta, pelastuslaitoksen toiminnan ja nuohouspalvelujen asianmukaisesta järjestämisestä sekä muista pelastuslaissa sille säädetyistä tehtävistä. Pelastuslaitoksen tulee huolehtia alueellaan:

1. pelastustoimelle kuuluvasta ohjauksesta, valistuksesta ja neuvonnasta, jonka tavoitteena on tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäiseminen ja varautuminen onnettomuuksien torjuntaan sekä asianmukainen toiminta onnettomuus- ja vaaratilanteissa ja onnettomuuksien seurausten rajoittamisessa;
2. pelastustoimen valvontatehtävistä;
3. väestön varoittamisesta vaara- ja onnettomuustilanteessa sekä siihen tarvittavasta hälytysjärjestelmästä;
4. pelastustoimintaan kuuluvista tehtävistä.

Edellä säädetyn lisäksi pelastuslaitos:

1. voi suorittaa ensihoitopalveluun kuuluvia tehtäviä, jos ensihoitopalvelun järjestämisestä yhteistoiminnassa alueen pelastustoimen ja sairaanhoitopiirin kuntayhtymän kesken on sovittu terveydenhuoltolain (1326/2010) 39 §:n 2 momentin perusteella;
2. tukee pelastustoimen alueeseen kuuluvan kunnan

- valmiussuunnittelua, jos siitä on kunnan kanssa sovittu;
3. huolehtii muistakin muussa laissa alueen pelastustoimelle säädetyistä tehtävistä.

Pelastuslain 28 § mukaan pelastustoimen palvelutason tulee vastata paikallisia tarpeita ja onnettomuusuhkia. Palvelutasoa määriteltäessä on otettava huomioon myös toiminta poikkeusoloissa. Pelastuslaitokselle säädetyt tehtävät on suunniteltava ja toteutettava siten, että ne voidaan hoitaa mahdollisimman tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla ja että onnettomuus- ja vaaratilanteissa tarvittavat toimenpiteet voidaan suorittaa viivytyksettä ja tehokkaasti.

Pelastuslain 29 § mukaan alueen pelastustoimi päättää palvelutasosta kuntia kuultuaan. Päätöksessä on selvitettävä alueella esiintyvät uhat, arvioitava niistä aiheutuvat riskit, määriteltävä toiminnan tavoitteet ja käytettävät voimavarat sekä palvelut ja niiden taso. Palvelutasopäätökseen tulee myös sisältyä suunnitelma palvelutason kehittämisestä. Päätös on voimassa määrääjän.

Palvelutasopäätöksen perustana on lainsäädännön lisäksi Jokilaaksojen alueen riskianalyysi, jonka pelastuslaitoksen johtokunta käsitteli 14.2.2020 (§ 8) kokouksessa erikseen. Myös muu lainsäädäntö, jossa on velvoitteita pelastuslaitoksen palvelutuotannolle, on huomioitu valmistelussa. Riskianalyysin ja palvelutasopäätöksen valmistelussa on huomioitu Pelastustoimen toimintavalmiuden suunnitteluohjeen 16.4.2012 (SMO16:00/2010) vaatimukset ja hyödynnetty Sisäasiainministeriössä laadittua ohjetta palvelutasopäätöksen sisällöstä ja rakenteesta 30.9.2013 (SMO18:00/2012).

Pelastuslaitoksen strategiset päämäärät on yhteen sovitettu pelastustoimen valtakunnalliseen strategiaan ja visioon 2025. Jokilaaksojen pelastuslaitos on sitoutunut pelastustoimen valtakunnallisiin arvoihin joita on täydennetty jo edellisellä palvelutasopäätöskaudella omilla arvovalinnoilla. Visio on osoittautunut toimivaksi ja sitä ei ole muutettu. Visio kuvaa ja ohjaa pelastuslaitoksen toimintaa myös kansallisen pelastustoimen vision toteuttamisessa. Palvelutasopäätöksessä on määriteltä myös Jokilaaksojen pelastuslaitoksen kriittiset menestystekijät.

Lähipuosien ennusteet talouskehityksestä sekä mahdollisista tulevista muutoksista ovat vaikuttaneet osaltaan palvelutasopäätöksen sisältöön. Edelleen tulee esille pyrkimys tehokkuuden ja taloudellisuuden kehittämiseen koko seuraavan palvelutasopäätöskauden ajan. Pyrkimyksenä on pitää pelastuslaitoksen menokehitys edelleen maltillisena, vaikkakin siihen

kohdistuu merkittäviä ulkoisia paineita paloasemavuokrien, ICT-kulujen ja kasvavien henkilöstö- ja muiden toimintamenojen osalta.

Palvelutasopäätöksen valmisteluun on vaikuttanut myös palvelutasopäätöskauden 2018 - 2020 toteutuman ja pelastustoimen palvelutuotannon suorituskyvyn kriittinen arviointi.

Jokilaaksojen pelastustoimen palvelutasopäätöksessä kuvataan kaikkein keskeisimmät lakisääteiset ja sopimusperusteiset palvelut, joita pelastuslaitos tuottaa palvelutasopäätöksen voimassaoloaikana. Palveluiden tasolla tarkoitetaan lakisääteisten ohjaus-, turvallisuusviestinä, neuvonta- ja valvontatehtävien suoritelmää ja laatukriteerejä, sekä pelastustoiminnan yksiköiden toimintavalmiutta pelastustoimen alueen eri osissa tai muita vastaavia mitattavissa tai arvioitavissa olevia toimintaa ja palvelutuotantoa kuvaavia mittareita.

Eräitä merkittävimpiä kehittämiskohteita ovat:

- henkilöstö- ja taloushallinnon prosessien sekä esimiestyön kehittäminen
- henkilöstön osaamisen ja toimintakyvyn kehittämiseen entistä enemmän huomiota ja resursointia
- käynnistetään sopimuspalokuntatoimintaan PTP-kautta pidemmälle ajalle tähtäävä erillinen kehittämishanke tai osallistutaan laajempaan hankkeeseen
- panostusta palokuntanuorisotyön ja –naistyon tukemiseen
- viestintää pyritään kehittämään resursoimalla siihen 1 htv
- riskienhallinnan tulosalueella on useita sisäisiä laajasti palvelutuotantoomme ja etenkin sen laatuun vaikuttavia kehittämiskohteita
- toimintavalmiusvaatimusten osalta pyritään turvaamaan kansallisella tasolla toimintavalmiuden suunnitteluohjeessa määriteltujen toimintavalmiusaikojen vähimmäistasojen (50 % / 50%) saavuttaminen kaikilla riskialueilla kiireellisissä tehtävissä
- pelastustoiminnan tulosalueella johtamisjärjestelmää kehitetään tarvittaessa yhteistyössä naapuripelastuslaitosten kanssa
- ajoneuvokaluston määrä, ikärakenne ja laatu pyritään säilyttämään nykyisellään
- paloasemaverkko pidetään nykyisellään ja pyritään edistämään eräiden paloasemien uudis- tai korjausrakentamista
- varautumisen osalla jatketaan oman varautumisen ja valmiussuunnittelun kehittämistä
- tuetaan edelleen alueen kuntia ja kuntayhtymiä varautumisessa ja valmiussuunnittelussa hyödyntäen Jokilaaksojen valmius- ja turvallisuusfoorumia yhteistyössä alueen kuntien ja muiden toimijoiden kanssa

- varataan erillismäärärahaa väestönsuojelun muodostelmien varustehankintoihin. Määräraha kohdistuu vähintäänkin osittain suoraan kuntien varautumisen tukemiseen.
- jatketaan laadukkaan ensihoitopalvelun ja ensivastetoiminnan tuottamista sairaanhoitopiirien kanssa sovitulla tavalla
- kansainvälisen avun vastaanottokykyä ja kykyä antaa kv-apua kehitetään yhteistyössä Pohjois-Suomen pelastuslaitosten ja muiden tarvittavien tahojen kanssa. Yhteistyö rakentuu erityisesti Finnish Arctic Rescue Teamin, eli pohjoisten pelastuslaitosten yhteisen pelastusjoukkueen muodostamalle perustalle.

Edellisten lisäksi on huomioitava se, että tulevaan maakuntauudistukseen liittyvät valmistelutehtävät kuormittavat merkittävästi pelastuslaitoksen organisaatiota.

Palvelutasopäätöksen toteutumista seurataan ja siitä raportoidaan johtokunnalle toiminnallisten ja taloudellisten tulosten yhteydessä sekä tarvittaessa erikseen esiteltävällä palvelutason seurantaraportilla. Kooste seurannassa ja arvioinnin kohteena olevista asioista on palvelutasopäätösasiakirjassa kohdassa 6 ”Kehittämissuunnitelma”.

Luonnosversio 0.9 Jokilaaksojen pelastustoimen palvelutasopäätöksestä on oheismateriaalina. Luonnosta on valmisteltu pelastuslaitoksessa virkamiesvalmisteluna eri tulosalueilla ja työryhmissä sekä käsitelty pelastuslaitoksen johtoryhmässä. Ennen palvelutasopäätöksen lopullisen version valmistelua johtokunnan seuraavaan kokoukseen palvelutasopäätöksen luonnosta käsitellään vielä pelastuslaitoksessa sisäisesti mm. johtoryhmässä sekä yhteistoimintaryhmässä.

Pelastuslain edellyttämän kuntien kuulemisen toteuttamiseksi johtokunnan on käsiteltävä palvelutasopäätös kahdesti. Ensimmäisessä käsittelyssä johtokunta päättää palvelutasopäätöksen luonnoksen lähettämisestä kuntiin lausuttavaksi. Toisessa käsittelyssä kuntien lausuntojen jälkeen johtokunta päättää palvelutasopäätöksen hyväksymisestä.

Lausuntojen analysointiin ja huomioimiseen palvelutasopäätöksen jatkokäsittelyssä tarvitaan riittävästi aikaa virkamiesvalmistelussa. On myös mahdollista, että palvelutasopäätökseen joudutaan vielä johtokunnan tämpäpäiväisen kokouksen jälkeen tekemään teknisluonteisia tarkistuksia.

Tavoitteena on, että johtokunta voisi käsitellä ja päättää palvelutasopäätöksestä vuosille 2021 - 2024 viimeistään samassa

kokouksessa jossa käsitellään vuoden 2021 toiminta- ja taloussuunnitelma. palvelutasopäätöksen aikajänteen ulottuminen vuoteen 2024 saakka mahdollistaa myös sen, että tarvittaessa Pohjois-Pohjanmaan maakunta voi tukeutua käynnistymisvaiheessaan johtokuntamme päättämään palvelutasoon alkuvuosina ja valmistella maakunnan oman palvelutasopäätöksen kiireettömästi maakunnan toiminnan käynnistymisen jälkeen.

Palvelutasopäätöksen valmistelu viivästyi koronaepidemiasta johtuen alunperin suunnitellusta aikataulusta, jossa se olisi ollut ensimmäisessä käsittelyssä jo kesäkuun kokouksessa. Pelastuslain mukaan alueen pelastustoimella on oltava voimassa oleva palvelutasopäätös, mikä tarkoittaa että palvelutasopäätös on saatava lainvoimaisena käyttöön 1.1.2021.

Tämä pykälä tarkistetaan kokouksessa.

PELASTUSJOHTAJAN ESITYS: Johtokunta päättää lähettää oheismateriaalina olevan Jokilaaksojen pelastustoimen palvelutasopäätöksen 2021- 2024 luonnosversion 0.9 alueen kuntiin sekä Pohjois-Suomen aluehallintovirastoon pelastustoimen ja varautumisen vastuualueelle lausunnolle. Lausunnot pyydetään 2.10.2020 mennessä.

Palvelutasopäätösesityksestä versiosta 0.9 jäi epähuomiossa pois kappaleista 5.1.2 Ensivastetoiminta ja 5.2 Kansainvälinen toiminta kohdat: tavoite, mittarit, päätös palvelutasosta sekä päätös palvelutason kehittämisestä 2021-2024. Kokouksessa esitellään myös ao. kohdat ja palvelutaspäätösesityksen versionumero muutetaan versio 0.91:ksi.

PELASTUSJOHTAJAN KOKOUKSESSA ANTAMA ESITYS: Johtokunta hyväksyy esityslistan täydennyksen ja palvelutasopäätöksen päivittämisen versioksi 0.91 ja päättää lähettää oheismateriaalina olevan Jokilaaksojen pelastustoimen palvelutasopäätöksen 2021-2024 luonnosversio 0.91 alueen kuntiin sekä Pohjois- Suomen aluehallintovirastoon pelastustoimen ja varautumisen vastuualueelle lausunnolle. Lausunnot pyydetään 2.10.2020 mennessä.

JOHTOKUNTA: Johtokunta hyväksyy esityksen seuraavin muutoksin: johtokunta edellyttää, että päätös toimintavalmiusajasta ja siihen asetettavista tavoitteista arvioidaan uudelleen palvelutasopäätöksen seuraavaan käsittelyyn. Johtokunta piti 50% / 50% tavoitteita liian alhaisina.

Lisäksi kuntien lausunnot pyydetään alkuperäisestä esityksestä poiketen 6.10.2020 mennessä.

Tämä pykälä tarkistettiin kokouksessa.